

APOSTOLISCHE REIS NAAR LUXEMBURG EN BELGIË

TOESPRAAK VAN DE HEILIGE VADER

Ontmoeting met bisschoppen, priesters, diakens, Godgewijden, seminaristen en pastorale werkers

Brussel – Basiliek van het Heilig Hart van Koekelberg – 28 september 2024

Beste broeders en zusters, goedemorgen!

Het verheugt me dat ik in uw midden mag zijn en ik wens Mgr. Terlinden te danken voor zijn welkomstwoord waarin hij ons eraan herinnert dat we eerst en vooral het Evangelie dienen te verkondigen.

Ik dank u allen.

Op dit kruispunt dat België is, bent u een Kerk “in beweging”. Inderdaad al enige tijd probeert u de aanwezigheid van parochies over het hele land te herzien, een sterke impuls te geven aan de vorming van leken; bovenal streeft u ernaar een Gemeenschap te zijn die dicht bij de mensen staat, die mensen begeleidt en getuigt van vele vormen van barmhartigheid.

Geïnspireerd door uw vragen, wil ik een paar denkpijpen voorstellen rond drie woorden: evangelisatie, vreugde en barmhartigheid.

De eerste weg die we moeten bewandelen is : de evangelisatie. De veranderingen eigen aan onze tijd en de geloofscrisis die we in het Westen doormaken, hebben ons ertoe aangezet terug te keren naar het essentiële, naar het Evangelie, zodat de Blijde Boodschap die Jezus aan de wereld bracht weer aan iedereen in al haar schoonheid wordt verkondigd. De crisis - elke crisis - is een kans die ons geboden wordt om onszelf wakker te schudden, in vraag te stellen en te veranderen. Het is een gunstige gelegenheid - in de Bijbelse taal *kairòs* genoemd - om uit onze loomheid te ontwaken en opnieuw de wegen van de Heilige Geest op het spoor te komen, zoals het gebeurde met Abraham, Mozes en de profeten. Wanneer we troosteloosheid ervaren, moeten we ons steeds de vraag stellen wat de Heer ons wil zeggen. En wat maakt de crisis ons duidelijk? We zijn van een christendom genesteld in een gastvrije sociale context overgegaan naar een christendom van een “minderheid”, of beter gezegd, een christendom van de getuigenis. Pastorale veranderingen op gang brengen die ook invloed hebben op de gewoonten, de vorm en de taal van het geloof, zodat ze werkelijk ten dienste staan van de evangelisatie, vereist de moed van een kerkelijke bekering (cf. Apostolische Exhortatie *Evangelii gaudium*, n. 27).

En ik zou tegen Helmut willen zeggen: deze moed wordt ook van priesters gevraagd.

Priesters zijn die geen genoeg nemen met het bewaren of beheren van een erfenis uit

het verleden, maar die herders zijn die Jezus Christus liefhebben en aandacht hebben voor de - vaak impliciete - vragen van het Evangelie, en die samen met Gods heilig volk op weg zijn, een beetje vooraan, een beetje in het midden en een beetje achteraan. En als we het Evangelie brengen - ik denk aan wat Yaninka ons vertelde - opent de Heer ons hart om hen te ontmoeten die van ons verschillen. Het is goed, zelfs noodzakelijk, voor jonge mensen om verschillende dromen en spiritualiteiten te hebben. Je zei iets moois: "allemaal op weg, maar langs verschillende wegen". Zo moet het zijn, want er vele persoonlijke of gemeenschappelijke wegen mogelijk die ons naar hetzelfde doel leiden, naar een ontmoeting met de Heer: in de Kerk is er plaats voor iedereen, en niemand dient een fotokopie van de ander te zijn. Eenheid in de Kerk betekent niet uniformiteit, maar het komt er op aan harmonie te vinden in de verscheidenheid! En ik zou ook tegen Arnaud willen zeggen: het synodale proces moet een terugkeer naar het Evangelie zijn; in de prioriteiten moet het niet gaan om een of andere hervorming die 'in' is, maar we moeten ons afvragen: hoe kunnen we het Evangelie brengen in een samenleving die niet meer luistert of die van het geloof is vervreemd? Laten we ons allen die vraag stellen.

Een tweede weg: vreugde. We hebben het hier niet over het plezier verbonden aan een kortstondig gebeuren, en we moeten niet in de pas lopen van allerlei vormen van escapisme en consumptievermaak. We hebben het over een diepere vreugde, een vreugde die het leven vervult en ondersteunt, zelfs in donkere of pijnlijke momenten. Het is een geschenk dat van boven komt, van God. Het is een vreugde in het hart, die haar oorsprong vindt in het Evangelie: het is weten dat we niet alleen op weg zijn. Dat, zelfs in situaties van nood, van zonde en van kommer, God ons nabij is, Hij draagt zorg voor ons en laat niet toe dat de dood het laatste woord heeft. Lang voordat hij Paus werd, schreef Joseph Ratzinger dat een regel geldt in het onderscheiden: "Waar vreugde ontbreekt, waar er geen humor meer is, daar is zelfs de Heilige Geest niet [...] en vice versa: vreugde is een teken van genade" (Il Dio di Gesù Cristo, Brescia 1978, p. 129). En daarom wil ik u zeggen : moge de vreugde in uw hart, tot uiting komen in uw prediking, uw vieringen, uw inzet en uw apostolaat, want dat roept vragen op en trekt zelfs mensen aan die ver van God zijn. Ik dank zuster Agnès en zeg haar: vreugde is de weg. Wanneer trouw moeilijk lijkt, moeten we tonen - zoals u zei - dat het een "weg naar het geluk" is. En dan, als men ziet waar de weg ons naartoe leidt, is men weer bereid om op weg te gaan.

Een derde weg: barmhartigheid. Het evangelie, aanvaard en gedeeld, ontvangen en gegeven, leidt ons naar vreugde want het leert ons ontdekken dat God de Vader van de barmhartigheid is, die met ons begaan is, die ons opricht wanneer we vallen, die zich in zijn liefde voor ons nooit terugtrekt. Laten we dit in ons hart prenten: Nooit trekt God zich in zijn liefde voor ons terug. "Zelfs als ik iets verkeerd heb gedaan?" God neemt zijn liefde voor jou nooit terug. Wanneer we het kwade ondergaan, kan dat ons soms "oneerlijk" lijken, omdat we gewoon de aardse rechtvaardigheid toepassen die zegt: "wie fouten maakt, moet boeten". Gods rechtvaardigheid is echter groter: wie fouten heeft gemaakt, wordt opgeroepen om het goed te maken, maar om in zijn hart te

genezen heeft hij Gods barmhartige liefde nodig. Het is door zijn barmhartigheid dat God ons rechtvaardigt dat wil zeggen dat hij ons rechtvaardig maakt, omdat hij ons een nieuw hart geeft, een nieuw leven.

Daarom zou ik tegen Mia willen zeggen: dank je wel voor het geweldige werk dat je doet door woede en pijn om te zetten in hulp, nabijheid en mededogen. Misbruik veroorzaakt afschuwelijk lijden en wonden. het ondermijnt ook de weg van het geloof. En er is veel barmhartigheid nodig om niet met een hart van steen bij het lijden van de slachtoffers stil te staan, maar hen onze nabijheid te laten voelen en alle hulp te bieden die we kunnen, om van hen te leren - zoals je zei - om een Kerk te zijn die iedereen dient zonder iemand te domineren. Ja, want één van de wortels van het geweld is machtsmisbruik, wanneer we de posities die we bekleden, gebruiken om anderen te onderdrukken of te manipuleren. En de barmhartigheid - ik denk aan de dienst van Pieter - is een sleutelwoord voor gevangenen.

Jezus laat ons zien dat God zich niet ver houdt van onze wonden en onze gebreken. Hij weet dat we allemaal fouten kunnen maken, maar niemand is fout. Niemand is voor altijd verloren. Daarom is het correct om alle wegen van de aardse rechtvaardigheid en menselijke, psychologische en strafrechtelijke wegen te bewandelen, maar de straf moet evenwel een remedie zijn, het moet leiden tot genezing. We moeten mensen helpen om weer op te staan en hun weg te vinden in het leven en in de maatschappij. Onthoud dit: we kunnen allemaal fouten maken, maar niemand is fout, niemand is voor altijd verloren. Barmhartigheid, altijd barmhartigheid.

Dank u, zusters en broeders. En terwijl ik u begroet, wil ik graag even blijven stilstaan bij het kunstwerk “De acte van geloof” van Magritte, de beroemde Belgische schilder. Het schilderij toont een deur die van binnen gesloten is, maar in het midden is er een opening, de deur staat open naar de hemel.

Het is een opening die ons uitnodigt om verder te gaan, om vooruit en naar boven te kijken, om ons nooit af te sluiten. Het is een beeld dat ik u laat als symbool van een Kerk die nooit haar deuren sluit. Een Kerk die iedereen een opening op het oneindige biedt, die weet hoe ze verder moet kijken. Dit is de Kerk die evangeliseert, die de vreugde van het Evangelie beleeft, die barmhartigheid beoefent.

Ga samen met de Heilige Geest op weg, om Kerk te zijn. Zonder de Heilige Geest is niets christelijks mogelijk. De Maagd Maria, onze Moeder, leert ons dit. Moge zij u leiden en bewaren. Van harte schenk ik u allen mijn zegen. En vergeet alstublieft niet voor mij te bidden. Dank u!